

00 P-t
áprilyon.
azok
bevé-
tségü-

ésnek
ké-
ebben
int a

a kö-
a szá-

es 1.
Mező-
Bihar-
Hosz-
Lakod
troha
áfony
Fehér-
ád 3.
Nyír-
as 2.
nyola
abecis
imná-
Makói
olágrí
m 1.
di es-

papi
aréné,

EK

nyház-
ebre-
tteni
Kál-
be-

mely
szá-
mú

ként,
igye-
deje-
k.

Igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

igaz-
má-
latin,
rajz-
ta-
tak-
vagy
az ál-
szep-
nyé-
szag-

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ. (PÜSPÖKI HIVATAL)

A TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZ-
KERÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE

Megjelenik — egyelőre — havonként, a hónap 15. napján.
Jelenlegi előfizetési ára évi 30'000.— adópengő.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ : D. DR. RÉVÉSZ IMRE

Református iskolázásunk jövője

I. Elvi alapvetés

A református, általában az ú. n. „felekezeti” iskolázás jogosultságát és szükségességét háromféleképpen szokta megokolni a köztudat, s többé-kevésbé azok is, akik a köztudatnak irányítására hivatottak. Ez a három: 1. a történelmi motiváció, 2. az egyházi érdek motivációja, 3. a „vallásérkölesi” motiváció. Mindháromban van igazság, de egyik sem jelenti, sőt a három együttvéve sem adja ki az igazságot.

1. Lehet a vallásfelekezeti oktatást úgy felogni, mint nagy történelmi értékek őrizőjét és továbbadóját, amely értékek nélkül csonka és szegényes volna az ember és a nemzet élete. Multja, mégpedig hagyományuktól megszentelt és hosszú emberöltők szívéhez nőtt multja valóban csak a vallásfelekezeti oktatásnak, közelebbről a keresztyén iskolának van Magyarországon is, egyebütt is. Az első sorban állami vagy társadalmi célok szolgálatában álló, vallási vagy általános világnézeti tekintetben magát semlegesnek hirdető iskola az emberi művelődés történetében mai napig meglehetősen új és kipróbálatlan valami. Joggal hivatkoznak tehát a vallásfelekezeti oktatás barátai arra, hogy aki nem akar szakadást és egészségtelen kísérletezést az emberi és a nemzeti művelődésben, az ne akarja felszámolni a keresztyén iskolázást se. Ugyanakkor nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy ha a vallásfelekezeti oktatás motiválásában a fő hangsúlyt a mult értékeinek konzerválására tesszük, ezzel többé-kevésbé magunk elismerjük, hogy nem valami nagyon szilárdan bízunk a keresztyén pedagógiának jövő formáló és új nemzedékeket alakító erejében. Hagomány és haladás szerves és egészséges egymásba-növésének biztosítékául az iskolai nevelés-oktatásban nem elég azt hangoztatni, hogy a multban legkipróbáltabb a keresztyén iskola.

Ne felejtjük, hogy egyház és iskola századokon át folyvást megújult surlódásaiban nem mindig csak az iskolába kívülről behatolt világi és egyházellenes szellem volt a hibás; sokszor az egyházhatalmi partikulárismus szűkkeltségé idézett elő a tágabb szemléletű, de komolyan és biblikusan keresztyén nevelők részéről egészséges visszahatást.

3. Az ú. n. „vallásérkölesi” motiváció végül azért tekinti a vallásfelekezeti iskolázást s ahol ez nem lehetséges, a kötelező vallásoktatást föltétlenül szükségesnek, mert szerinte szilárd erkölcsi jellemmé csak vallási alapon lehet nevelni; ha a nevelésből a vallásos alap hiányzik, a jövő nemzedék erkölcsi megbízhatósága előbb-utóbb kérdésessé válik. Ez a felfogás tehát, Berzsényi megkorrigálásával, nem is a „tisztá erkölcsöt”, hanem a ma oly sokat — részben lelkesen, részben gúnyosan — emlegetett „vallásérkölesőt” tartja minden ország támaszá, talpkövének, „mely ha megvész, Róma ledűl s rabigába görbed”. Mondani sem kell, hogy ebből a felfogásból is készséggel magunkévá tesszük annak lényegét: az erkölcsi törvényt vele együtt mi is Isten törvényének tartjuk s örök és fellebbezhetetlen érvényét csak ezzel látjuk meg-alapozhatónak; az olyan erkölcsiség, mely nincs abszolút értékekre, mégpedig Isten akaratából és kijelentéséből eredőkre vonatkoztatva, befelé felbomlásnak és meghasonlásnak kitéve, kifelé megbízhatatlan! Ugyanakkor nem hiszünk abban, ami a „vallásérköles” képtelen magyar szóalkotása mögött a köztudatban van; mintha a vallásos ember volna a *kal' exochén erkölcsös* ember, vagy legalábbis a vallásos ember *ipso facto erkölcsösebb* volna a vallástalannál. Ezt megcáfolja a tapasztalat, amely multból és jelenből a vallásos erkölteselenségnek és a vallástalan jellemességnek, tisztességtudásnak, munkaszeretnek, szótartásnak tenger példáját mutatja. De tiltakozik ellene a dolog lényegébe ható szemlélet is: a vallás, mint lelki habitus és mint közösségi életforma, nem első renden és nem minden esetben erkölcsformáló erő. A „vallásérköles” torz fantomja akkor született meg, amikor a nevelői gondolkodás lassanként minden életkapcsolatát elvesztette a történelmi, de különösen a bibliai keresztyénséggel, legfőként magával az Evangéliummal, viszont a „valláshoz” egy általános idealisztikus alapon („innerhalb der Grenzen der blossen Vernunft”) még ragaszkodni kívánt. Ekkor született meg a német teológiai és pedagógiai irodalomban a „religiös-sittlich” terminus és ebből gyártotta egy szerencsétlen magyar szolgátság (amelyben legjobb tudomásom szerint a magyar protestáns teológiai és pedagógiai irodalom *nem* ludas) a képtelen „vallásérköles”. A vallásfelekezeti iskolázás „vallásérkölesi” motivációjával tehát legalább mi reformátusok ne érveljünk, mert a keresztyéni tanítás-nevelés ellenfeleink malmára hajtjuk a vizet. Már csak annál fogva is, mert a „vallás-erkölcsi alap” hangoztatása a multakból meglehetősen rosszsméltú a Szent Szövegtől elkezdve, a legújabb nyugati államtalantizmusokig minden evangélium-ellenes és antidemokratikus tekintélyrendszer a „vallásérkölesi” nevelést tekintette egyik fő biztosítékának!

tűnet, amelynek a fejlődés során el kell tűnnie. Az egyik szerint az emberi egyéniség és közösség fejlesztésére törekvésünkben katasztrófáról katasztrófára jutunk, ha csak a lét immanens erőire támaszkodunk; a másik szerint nincs szó katasztrófáról, csak az erők természetes dialektikájáról, amelynek egy-egy fejlődési fokozat parallelogrammában újra meg újra fel kell oldódnia. Végsőleg: az egyik világ- és életszemlélet középpontjában a gólgópai kereszt áll, a másikéban a tökéletesen kitenyészett emberi agyvelő.

Ez a két felfogás mindörökké kibékíthetetlen s egymással szemben folytonos küzdelem a rendeltetése. A történet ezeryni balul sikerült kísérlete azt mutatja, hogy erőszakkal hiába igyekeznek elnyomni egyik a másikat, mert a végső döntést köztöltük a történet Ura magának tartotta fenn. Küzdelmük tehát egymás ellen csak szellemi lehet: a keresztyén szemlélet a nem-keresztyén ellen azért, mert „nem erővel, sem hatalommal, hanem az én Lelkemmel! azt mondja a Seregeknek Ura”, a nem-keresztyéné meg a keresztyén ellen azért, mert az előtte legnagyobb becsben álló emberi józanész végre már talán megtanithatta volna rá, hogy „*sanguis christianorum semen*”.

Ha pedig ez alapon a kétféle világ- és életszemlélet kölcsönösen, habár csak időlegesen, tiszteletben tartja egymás lét-jogát, és csakis szellemi fegyverekkel küzd egymás ellen, ebből következőleg mindkettőnek föltétlen joga van a saját szellemében végzett neveléshez, oktatáshoz, iskolázáshoz is. A hitvalló evangéliumi keresztyénség nem általában „vallásfelekezeti”, még csak nem is „egyházi”, hanem kifejezetten **keresztyéni** iskolázást, általában nevelést és oktatást követel. A keresztyéni oktatás, nevelés, iskolázás pedig a célját nem „vallásos”, „erkölcsös”, „egyházias” emberek kitermelésével, hanem oly nemzedékek fönevelésével fogja elérni, amelyek a maguk és a világ létének megoldását Krisztus váltásághalálában látják s a lét végcélját mind egyéni, mind közösségi vonatkozásban az Isten országában remélik elérhetőnek.

Egy valóban demokratikus államvezetésnek ezzel a kétféle, gyökerükben ellenfetes pedagógiai felfogással szemben nem lehet ugyan az abszolút semlegesség álláspontjára helyezkednie, mert az csak légüres térben megvalósítható hiú törekvés volna: elvégre az államot egyének vezetik s az egyének, minél inkább egyéniségek, annál inkább képtelenek ilyenfajta semlegességre! Ellenben a becsületességhez tartozik egy valóban demokratikus államvezetésnek, hogy ezt a kétféle felfogást se mesterségesen összehangolni, se az egyiket a másikkal erőszakosan elnyomni ne akarja, hanem hagyja élni a kettőt egymás mellett és — tisztán szemlémi síkon és eszközökkel — küzdeni egymás ellen, közben pártatlanul arra ügyelve, hogy ez a küzdelem állam- és társadalomellenes módon el ne fajuljon, és hogy a józanon és nem totalisztikusan megszabott közös állami és nemzeti célok szolgálatából egyik pedagógiai rendszer se vonja ki magát s még kevésbé dolgozzék azok ellen.

Az itt elvi alapon levezetett elgondolások gyakorlati megvalósítását az angol-szász iskolarendszer — Nagybritanniában és az Únióban — már századok óta állítja élénk követendő példaképpen. Ez azért lényegesen más, mint a mi „vallásfelekezeti”, „egyházi”, illetőleg állami és közösségi iskolázásunk, mert benne az iskolák nem kizárólag közületek és hatóságok függvényei, hanem elsősorban keresztyén, illetőleg nem-keresztyén szemléletű **társadalmi** erők szabad létesítményei, amelyekért a felöltséget első renden nem az államhatalom vagy az egyházi szervezetek hordozzák, hanem a nevelésben közvetlenül érdekelt családok és azoknak a szellemiekre és az anyagiakra egyformán kiterjedő, magasrendű érdekszövetéségei.

64.6% járt református népiskoláinkba, 29.7% ellenben másjellegű, legnagyobb-részt állami vagy községi iskolába. A 13—15 éves református tanköteleseknél még sokkal rosszabb volt az arány, mert ezekből, amennyiben nem középiskolába jártak, református iskolába csak 27.000 járt (kereszszámokot írok ki csupán), a más-jellegű ismétlőiskolát látogatott 49.000-rel szemben. A közép- és középfokú intézetekben ennél is súlyosabb a helyzet: saját gimnáziumainkba, tanítóképzőinkbe és polgári iskoláinkba járt 1937—38-ban mindössze 10.000 növendékünk, állami és más-jellegű intézetekbe ugyanakkor csaknem 21.000. Legsúlyosabb volt a helyzet természetesen az iparos, gazdasági, kereskedelmi iskolák 20.000-en felüli református tanulójánál, akiknek számára egyáltalán nem volt s azóta is csak minimális mértékben van hitvallásos iskolatípus. Hitvallásos iskoláinkkal ennél fogva a magyar református gyermekeknek és ifjaknak nagy átlagban legfeljebb 33%-át tudjuk felőlni az elemi és középfokon. A másik kétharmaddal szemben csak a vallásoktatás, meg a gyermek- és ifjúsági pasztoráció és misszió útján tudja teljesíteni egyházunk a maga köteleességét.

A szeparációval nemcsak egyéb állami segélyek fognak (talán több-kevesebb átmenettel) megszűnni, hanem a vallásoktatás állami díjazása is. Ezt annál természetesebbnek kell tartanunk, mert az egyház- és iskolapolitikai átalakulás a vallásfelekezeti kényszer eltörölésével együtt minden valószínűség szerint a kötelező vallásoktatás megszüntetését is maga után fogja vonni s jó lesz, ha a fakultatívtól bármely fokú és jellegű intézetek falai közt megengedi.

Az egyházunk tehát föltétlenül a saját erejéből kell előteremtene a vallásoktatás személyi költségeit és erre a célra központi és egyetemes alapot kell létrehozni, mert az érdekelt egyházközségek közül előreláthatólag csak a lehető legkevesebb lesz — ha ugyan még az is lesz — abban a helyzetben, hogy az illető politikai község területén működő nem-református iskolák református növendékeinek hitvallási oktatását a maga költségén ellássa. Ezt a munkát egyházunk csak központi forrásból fogja tudni fenntartani, úgy, ahogy az ifjúsági missziót már most is nagyrészt abból tartja fenn.

Ezt a központi forrást minden magyar református gyülekezetnek állandó évi hozzájárulással, ereje szerint almentálnia kell s e kötelezettség alól csak azok a gyülekezetek lesznek bizonyos mértékben mentesíthetők, amelyek a maguk hitvallásos elemi vagy középfokú iskolájának további fenntartását annak minden, vagy legelőbb személyi és dologi terhével vállalják.

A vallásoktatás költségeinek biztosítása és hitvallásos iskoláink fenntartása tehát alapjában azonagy kérdés két különböző oldala s a kettő csak egyszerre és egymástól feltételezeten oldható meg.

Ami már most a saját tanítézeteket illeti, itt viszont az az érdekes és sokszor figyelmen kívül hagyott helyzet áll fenn mai napig, hogy 90% körüli református (és evangélikus) ifjúság csak az elemi iskoláinkba és a tanítóképzőinkbe jár (az 1937—38-i normáltanév szerint), ellenben a polgári iskoláink 21%-ban, a fiúgimnáziumaink 25%-ban, a leánygimnáziumaink 29%-ban nem-református (és nem-evangélikus) ifjúságot tanítanak. (Ha az evangélikusokat is kivesszük, néhány százalékkal még gyengébb a református arány.)

Azon a címen tehát, hogy hitvallásos iskolarendszerünkben egyáltalán nem érvényesül a vallásfelekezeti kizárólagosság — ami egyébként állami alaptörvény szerint nem is lehetséges —, jogunk lesz legalább némely középfokú iskolatípusainkhoz továbbra is az állam segítségét igényelni, hiszen nyilvánvalóan ezután is az ő feladatainak egy részét fogjuk iskolázásunkkal mi végezni, mégpedig továbbra is, mint eddig, keresztyéni tagkeblésséggel és egyetemes nemzeti céllal.

Aligha lehet azonban remélni, hogy az állam az új világban tovább is hajlandó legyen autonóm egyházi hatáskörben meghagyni egy olyan népiszkolázást, amelynek költségeit 55.7%-ban nem az egyház maga, hanem a politikai község, legnagyobb-részt pedig az államkincstár fedezi. De ez, ha jól felfogjuk, magának az egyháznak sem érdeke. Maximálisan addig a mértékig lehet józanon remélni és veszedelem nélkül igénybevenni az állam-

II. Gyakorlati lehetőségek

Iskolázásunk jövője szempontjából a legelső kérdés nem az, hogy meg-lévő alsóbb és magasabb fokú tanítézeteket fenn fogjuk-e tudni tartani és ha igen, miből? Az egyház tanító kötele-sége és felelőssége szempontjából ugyan ez a kérdésnek csak az egyik s talán nem is a nehezebbik oldala. Tudnunk kell, hogy a két bécsi döntést megelőző utolsó normális béketanévben (1937—38) a 6—12 éves református tanköteleseink közül csak

2. Ez általános művelődési érdeket képviselő motivációval szemben a különleges egyházi érdek abban a megokolásban szokott kifejezésre jutni, amely a mi egyházi törvényünk híressé vált alapnyilatkozata szerint az iskolákban „a vallás szabad gyakorlatának jogával lényeges kapcsolatban álló intézményeket s az egyház önfenntartásának eszközeit” látja s amely szerint tehát az iskolák „mindenes-től az egyház testéhez tartoznak s az egyházi hatóságok alatt állanak”. Ennek a megokolásnak végső, bibliai, tehát feltétlen érvényű gyökere az egyházra Urától ráruházott tanító-nevelő jog és kötele-ség (Máté 28: 18—20, Márk 10: 13—16; egyeb. fontos igék: V. Móz. 4: 9, 10; 6: 7, Eféz. 6: 4), amelyet Krisztus egyháza egész földi fennállása alatt épűgy folytonosan gyakorolt, mint ahogy gyakorolta magát a szent keresztyéset, amely-hez az Úr akaratára ugyanúgy hozzákötötte a tanítás-nevelés jogát és köteleességét, mint a másik sákramentumhoz a fegyelmezés jogát és köteleességét, a kulcsok hatalmát. Ahol tehát egyház van és az nemcsak látszóteletet vagy tengereltét él, ott föltétlenül keresztyén nevelésnek s azt lehetségessé tevő keresztyén tanítá-snak is kell lennie. Fontos ugyan, de már csak másodrendű kérdés, hogy ezt a jogát és köteleességét az egyház kifejezetten *iskolai* intézmények felállításával és fenntartásával gyakorolja-e — mint a közép-kor óta máig, bár folyvást csökkenő mértékben —, vagy pedig más úton-módon (ókori katechumenatus, mai vallástanítás, konfirmációi oktatás, vasárnapi iskola stb.). Az egyházi érdekre hivatkozó megszokott motivációknak éppen ezért az a gyengéje, hogy az *intézményes* iskolázást tekintik úgy, mint amellyel az egyház áll vagy bukik, holott az egyház e jog-gyakorlásának és köteleességteljesítésének más módjai is elképzelhetők, a történet folyamán meg is valósultak, s egy iskoláitól megfosztott egyháznak nincs joga azt mondani, hogy most már a keresztyén tanításra és nevelésre minden lehetőségét elvesztette és annak felelősségétől mentesült. Ezenkívül az iskoláknak közvetlenül egyházi intézményekként fel-fogásában és közvetlenül az egyház fenn-hatóságára alá rendelésében megvan az a veszedelem is, hogy a keresztyén nevelési eszmény evangéliumi nagyvonalúságát megszüntíti a partikuláris egyházi érdek.

segélyt, amilyen mértékben azt közép- és középfokú intézeteinknél az 1937-38. tanévi állapot mutatja:

Fiú- és leánygimnáziumok	
összes bevétele	2.757,000 P
ebből fizetéskiegészítő államsegély	689,000 P
	= 25%
Tanítóképzők összes bevétele	
ebből f. k. államsegély	432,000 P
	= 22-22%
Polgári isk. összes bevétele	
ebből f. k. államsegély	500,000 P
	= 27-2%

vagyis átlagban = 24-81%-ban.

Ezek a közép- és középfokú intézeteink ezen kívül még igényelhetnek tökéletesül és értékes állami kárpótlást is a fenntartásukra rendelt és a földreform során igénybevetett földingatlanokért. E kárpótlás elnyerése és egy legfőbb 25%-nyi államsegély biztosítása esetén nagyjából föltételezhető volna a fennmaradásuk, hogyha az érdekelt gyűlések és egyházi vezetők hajlandók érettek az eddig-nél jóval nagyobb áldozatokat is, részben egyszerűsítéskorral, részben rendszeresen meghozni.

Eppen ennek a kérdésnek a tisztázása lesz az egyik legsürgősebb feladat, míhelyt az új magyar államiság iskolapolitikájának körvonalai határozottabban kezdenek kialakulni.

Ennek a tisztázásnak néhány irányvonala lehetne a következő:

1. Bele kell venni a gyűlések köznevelésébe, hogy csak olyan református iskolák érdekes áldozatot vállaljanak, amelyek minden emberi biztosíték megvan a református szellem uralmára, aminek viszont egyik előfeltétele az, hogy állami, községi, általában külső segítség az illető iskola személyi és dologi kiadásainak fedezésére maximálisan 25%-ig vétesék igénybe. Emnyinek igényléséhez megvan az erkölcsi és történelmi jogaim, messzebbmenő segély elfogadása már illuzóriussá teheti az iskolának mind belső, mind külső függetlenségét.

2. Az iskolafenntartó gyűlésekben gondos előkészítéssel ki kell érlelni a döntést: vállalják-e ilyen, szellemi és anyagi szempontból valóban független református iskola fenntartását? Tisztán kell látni, hogy ennek a döntésnek nagyszámú középfokú és főként elemi iskolák fog áldozatul esni, de ez elkerülhetetlen, mert a két emberöltőn át kialakult hazug és felemás helyzet felszámolása másképp most már nem remélhető. A felbredt keresztény lelkiismeret sokkal jobban elbírhaj egy becsületes állami vagy községi iskolát, amelynek tanerői legalább részben komoly keresztények s amelyek növendékeire az egyház tanító befolyása biztosítva van, mint egy „felekezeti” cégerű iskolát, amelynek tanerői esetleg többségükben nem fűzi az egyházhoz semmi belső szál s amelyek növendékeit *kiültől* kell „misszionálni”. Viszont a döntés után megmaradó iskoláinkból aztán igazán „az egyház eseményekértje” („seminarium ecclesiae”) lehet.

3. A döntés előkészítéséhez föltétlenül szükséges az, hogy a kérdés iránt ne csak az u. n. „hivatalos” egyházi tényezőknek, első rendben a presbitériumoknak ébredjen föl a felelőssége, hanem a református szülőknek és családoknak is. Emberileg biztosítottak csak az olyan független református iskola fenntartására lesz tekinthető, amely mögött az illető egyházközségnek vagy amennyiben magasabb fokú iskoláról lesz szó, esetleg egy egész tájegység egyházközségeinek református szülői társadalmá áll erefalként. Presbitériumaink és magasabb fokú önkormányzati testületeink akarattaljánítása erre a célra nem lesz elég, az áldozatkészség szakadatlanúságát s szükség esetén bővülését csak a gyermekeik révén érdekelt református családok megfelelő lelki és anyagi megszervezése fogja tudni biztosítani. Ebből a szempontból szükség van a törvényünkben kifejezett nagy és lényegében igaz alapelvek: „az iskolák mindenestül az egyház testéhez tartoznak”, az eddigig tagablkörű értelmezésére, mely szerint egyházon itt első rendben nem a jogi szervezet, hanem a hívő és hitvalló egyének és családok közössége értendő. Ezeknek a keresztényi tanításban és nevelésben való alapvető kötelezettségére I. a föntebb már idézett helyeket (Deut.: 4, 9-10; 6: 7, Ef. 6: 4).

4. Meg kell a gyűlésekkel érteni, hogy megabban az esetben is, ha az iskolafenntartás terhére nem tudják és nem akarják magukra venni, a vallásoktatás költéséit teherbíró képességük arányában föltétlenül vállalniuk kell helyileg is, és az egyetemes központi alaphoz való hozzájárulással is.

5. Ősi „anyaiskoláink” iránt (Debrecen, Sárospatak, Pápa s ezekhez sorozható per analogiam Budapest, a maga fő- és középfokú iskoláival) az illető egyházkerületek közönségének felelősségérzetét különös mértékben is fel kell ébresztenünk s ezeknek közepiskolai tagozatait oly módon irányítanunk, hogy a lelkes, tanár- és tanítóképzésnek kiváló mértékben legyenek előkészítő iskoláivá. Ugyanígy kell felelősséget ébreszteni egyházkerületi viszonylatban a nem pusztán partikuláris jelentőségű leánynevelő, de elsősorban tanítóképzőintézetek iránt.

6. Az internátusi intézményeket nemcsak megmaradó iskoláink mellett kell kifejlesztelnünk, illetőleg megerősítenünk, hanem ilyeneknek szaporítására is abban az arányban kell törekednünk, amilyen arányban kell lemondanunk meglévő iskoláinkról. Az internátusi rendszert, ahol lehetséges, ki kell terjesztenünk az elemi

iskolák református növendékeire is (pl. akármilyen szerény tanyai internátusok létesítésével). Egészségügy és sport címén internátusainkhoz is igényelhetnénk államsegélyt. Viszont számolni kell majd azzal, hogy egyes nagyobb városi iskolák központokban református internátusok felállítására országos egyházi érdekek fog mutatkozni s erre, ha az érdekelt helyi gyűlések és szülői társadalom önmaga nem lesz képes, központilag is áldozatot kell hozni, épüget, mint a vallásoktatásra.

7. Az egyes nagyobb iskoláinkkal kapcsolatos, esetleg kiemelkedően történelmi, általában tudományos értékű könyvtáraink és más gyűjteményeink fenntartására, háborús károknak helyreállítására és további kifejlésztésükre az államsegély nemcsak igényelhető, hanem egyenesen meg is követelendő a magyar nemzeti kultúra pótolhatatlan értékeinek megőrzése érdekében, és szingazdagságának további biztosítására.

Révész Imre.

Az egyházkerületi közgyűlés határozata az egyházi reform ügyében

Egyházkerületi tanácsunk 300—1945. sz. határozatával felhívta az egyházmegyéket az egyházi reform kérdésével való foglalkozásra s javaslatainknak az egyházkerületi közgyűlés elé való terjesztésre.

A felhívásra a nyakárolói egyházmegye lelkésztestülete terjesztett fel néhány, az egyházi törvény módosítására vonatkozó pontból álló javaslatot, a békésháti egyházmegye közgyűlése pedig általánosságban az egyházi reform kérdésének napirendre tűzését kéri.

A debreceni lelkésztestületnek a Debreceni Protestáns Laphan is közöltet elvi állásfoglalása után püspök úr felkérésére a debreceni tudományegyetem hittudományi karának és egyházkerületünk lelkészképzőintézetének tanárai is foglalkoztak az egyházi megújulás kérdésével s véleményüket 16 pontban foglalták össze.

Végül az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegyéből érkezett be néhány véleménynyilvánítás anélkül, hogy az egyházmegyének akár lelkészterkezte, akár közgyűlése foglalkozott volna a problémával. A hódmezővásárhelyi presbitérium és a középszabolcsi egyházmegye vonatkozó javaslatát közgyűlésünk már a múlt év őszén felterjesztette a Zsinatra.

Egyházkerületünk közgyűlése az egyházi reform kérdésével foglalkozó összes véleménynyilvánításokat, illetőleg javaslatokat az Országos Zsinat elnökségéhez felterjeszteti rendeli, a maga alábbi állásfoglalásával együtt:

1. Egyházunk megújulása csak az Isten Lelkétől ajándékozott igazi lelki ébredés gyümölese lehet, ezért az Igében adott figyelemzés: „Vessetek magatoknak igazságra; arassatok kegyelem szerint! Szánjatok magatoknak új szántást, mert ideje keresnetek az Urat, mígnem eljő, hogy igazság esőjét adjon néktek” (Hós. 10: 12). Szívünkrevételével mindenekelőtt az igehirdetés s általában az összes egyházi élettevékenység evangéliumi elmélyedésének szükségességét hangsúlyozza közgyűlésünk, hogy ennek nyomán gyümölcsözőbb módon legyen építhető a gyűlések, mint bizonyágtérvő hit- és szeretetközösség.

2. Az egyház megújulása a legtermészetesebb összefüggésben lévén az egyháztagság fogalmának és tartalmának megújulásával, közgyűlésünk mindenekelőtt az egyháztagság — ideértve a konfirmációt is — kérdésének napirendre tűzését és rendezését kéri az országos Zsinattól úgy, hogy ez a rendezés előfeltétele és alapja lehessen a hitvalló és önfenntartó egyház kialakulásának.

3. Elengedhetetlenül szükségesnek tartja közgyűlésünk, hogy lelkészképzésünk célkitűzésében és egész munkájában erőteljesebben érvényesüljenek a missziói szempontok, elsősorban abban az értelemben, hogy teológusaink Krisztussal való személyes életközösségének kialakulása és elmélyedése — amennyiben ez emberileg csak lehetséges — biztosítható legyen, azaz elsősorban maga a teológiai főiskola legyen missziói munkamező az ott munkálkodó professzorok számára, a vezetésükre bízott teológus ifjúság misszionálására, de abban az értelemben is, hogy a lelkipásztori

nevelés és tudományos képzés munkájában is koncentrikusabban és céltudatosabban jusson érvényre a teljes missziói felelősséggel és felkészültséggel munkábaállók lelkipásztor típusának kimunkálása. Az előbbi szempontra tekintettel kívánja közgyűlésünk a teológiai internátusok működésének újból való, lehető sürgős biztosítását, az utóbbi szempontra gondolással pedig már most kéri az Egyetemes Konventtől a teológiai képzés folytatódó reformjának érdekében a megfelelő előkészítő munkálat elindítását.

4. Kívánatosnak tartja közgyűlésünk a lelkési továbbképzésnek országosan, egységes szempontok szerint való biztosítását — kiváló figyelemmel a teológiai tudományos képzésre és a gyakorlati lelkipásztori tevékenységben való jártasságra —, valamint a református tanár- és tanítótestületek tagjainak az egyházi élet cselekvő szolgálatába való intenzívebb bekapcsolását.

5. Szükségesnek tartja közgyűlésünk, hogy felhívja a figyelmet a női munka, valamint az önkéntes és a speciális képzésben részesített hivatásos missziói munkások — legelső sorban a diakónusok és diakonisszák — munkájának fontosságára és a megfelelő törvényes intézkedések megtételére ayéből, hogy ez a munka fokozottabban érvényesülhessen egyházunk missziói életében.

6. Szükségesnek tartja közgyűlésünk a segédlelkési státusz megszüntetését úgy, hogy a teljes lelkési képesítést nyert segédlelkészek önálló munkakörrel rendelkező, felelős lelkészekként állítsanak be a gyűlékezeti élet szolgálatába.

7. Szükségesnek tartja közgyűlésünk, hogy népünk hívő és lelkiileg értékes elemei minden, és világi megköttöttségtől szabadon és minden fokon, fel a Zsinatig, bekapcsolódhassanak egyházunk aktív szolgálatába.

8. Kiküszöbölendőnek, illetőleg kellőképpen átdolgozandónak tartja közgyűlésünk az egyházi törvényben mindazokat a rendelkezéseket, amelyek az evangéliumi egyház lényegével össze nem egyeztethető hierarchiális akárcsak a látszatát is lehetővé teszik.

9. Az egyházi fegyelem gyakorlásának és az egyházi bírások szabályozásának olyan rendezését, illetőleg egyszerűsítését kívánja közgyűlésünk, ami a mi Urunk által a Máté 18: 15—17-ben megadott elvek érvényesítését jelenti és biztosítja.

10. Az egyházi megújulás kérdésének napirendre tűzése és lehető gyors megoldása érdekében kívánatosnak tartja közgyűlésünk az országos Zsinatnak a lehetőségek határain belül mielőbb való összehívását.

Valaki azért vallást tesz énrolam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyi atyám előtt.

Aki pedig megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt az én mennyei atyám előtt.

(Mt. 10: 32—33.)

IRODALOM

Keresztényeknek a zsidókról — zsidóknak a kereszténységről. Budapest, 1946. 112 lap. — „Jó pásztor” kiadás.

A „zsidókérdés” minden úgynevezett emberi jóakarattal mellett is és ellenére is megvan ma is. A világi megoldás szerint ugyanis csak filozofia vagy antiszemitizmus lehet valaki, de mindkét felfogás és gyakorlat ellen elcséges érvet és szenvedélyt tudnak felhozni és hoznak is fel. Ezért volt „kockázatos” és nagyon sok félreértésre és gyanúsításra alkalmas adó szolgálat a „Jó Pásztor” misszió rendezésében ez év január 20—27-ig Budapesten tartott előadássorozat — amelynek anyagát és a hozzászólásokat tartalmazza a könyv —, mert sok szenvedélyes haragot váltott ki a „keresztények” között is, de a zsidók között is. De nem azért hirdettetett az Ige, hogy vihart kavargasson fel, de ettől függetlenül is és a vihartól nem félve is hirdették Isten kétségbevonhatatlan üzenetét „zsidóknak először, meg pogányoknak”. Nem voltak hajlandók egyszerűen letagadni vagy elhallgatni a mai életégető gyökérkérdéseit, amikről mindenki tudja, hogy vannak és amely kérdéseket hatalmi szóval megoldani nem lehet, de nem is szabad.

Bereczky Albert igen eszmélettelő előzava után Róma 11: 1—36. versét olvashatjuk teljes egészében, mint a zsidókérdés megoldását. Ezután a következő előadások vannak: *Bereczky Albert*: Isten terve a zsidókkal; *Éliás József*: Az elvesztett áldás; *Ordass Lajos*: Elrettentő példa; *Kádár Imre*: Ki a mai Izrael?; *Ordass Lajos*: Élet a halálból; *Éliás József*: Az egyház és a zsidóság; *Kádár Imre*: Hámán vagy Mordecháj?; *Bereczky Albert*: A zsidókérdés és a kereszténység kérdése. Ezután 9 igen komoly, sokszor egészen megrendítő hozzászólás van a keresztények és a zsidók részéről bizonyágtétel hangján vagy merev elutasítással, vagy tragikus lelki küzdelemmel: „még nem...”

Zsidókérdés volt, van és lesz. A megoldás azonban nem az *antiszemitizmus* — ami vaskövetkezetességgel pogányra teszi az embert —, nem is az *asszimiláció* és nem is a *cionizmus*, hanem az *Evangélium* megoldása. Ez pedig azért van így, mert nem gazdasági, művelődési, nevelési vagy más *világi* kérdéssel állunk szemben, hanem Isten titokzatos és mégis nyilvánvaló végzésével. Minél inkább Messias nélküli a zsidóság és minél inkább Krisztus nélküli a kereszténység, annál inkább vádolja „a két nemzet” egymást és nem tudják megtalálni a megbékélés útját. Az egyház és a zsidóság *közös válsága* ez, tehát *közös feladata* is, mert az egyháznak szüksége van a zsidóságra és a zsidóságnak szüksége van az egyházra. Igazi és tragikus sorskérdés a két nemzetiség között. Megoldás csak a Kereszten át lehetséges.

A fentiekben röviden a könyv tartalmát foglaltam össze. Minél égetőbb kérdés ez éppen ma is, annál fontosabb, hogy mi *csak* Isten kijelentése alapján álljunk — nem azért, hogy „jédőszertűk” legyünk, de akkor is, ha ellenvetést és még nem értést találunk —, mert másként tennünk nem lehet, nem szabad és nem is tanácsos. Ezért lenne nagyon jó, ha ezt a könyvet minél több lelkipásztor és minél több öntudatos keresztény elolvassná és ennek alapján nemcsak a problémát látná megtragikus mélységében, hanem a megoldást is.

Megrendelhető a „Jó Pásztor” missziói bizottságnál, Bp., V., Géza-u. 1. H. 3. Sz. G.

Sass Kálmán: Református káté. Iskolai és magánhasználatra. Nagyvárad, 1946. 62 lap. A kátétanítás mindig próbára tette a vallásantitót; különösen azért, mert kátéink határmilag kifogástalanok voltak is, stílusuk nehéz volt. Sass Kálmán kátéjának éppen itt van az előnye: mind *kérdés*, mind *feleletei* olyan könnyedek, tömörségük mellett is annyira tiszták, biblikusak, hogy szinte átolvasás után tudjuk elmon-

dani. Csak példának okáért mutatunk be párat: „Miért vagy keresztyén? Felelet. Mert hiszek a Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában. — Miért vagy református? Felelet. Azért vagyok református, mert egyedül csak azt hiszem, ami a Bibliában van írva.“ A kátében a megfelelő helyen bizonyos egyháztörténelmi és alkotmányi kérdések is vannak könnyed, elbeszélő formában. A káté végén rövid egyetemes és magyar egyháztörténelmet ad, majd közöl néhány imát. Iskolai használatra az egész iskolai vallásnevelés és áttérők konfirmációjánál igen nagy haszonnal használhatjuk. Az új káté megírásánál föltétlenül figyelembe veendő.

A Szentpéteri Kun Béla-émlékkönyv kapható a „Méliusz“-könyvkereskedésben 30 P alapár mellett, 9 millió szorzószám alkalmazásával, utánvétellel.

Dr. Varga Zsigmond: A kollégiumi Nagykönyvtár története c. könyv kapható a „Méliusz“-könyvkereskedésben 20 P alapár mellett, 9 millió szorzószám alkalmazásával.

Virágh Sándor: Jöjjetek éhezám. Református Traktátus Vállalat kiadása. — Konfirmáció emlékkönyv. — A könyv a bevezető bibliamagyarázat kivételével egészen összeválogatott bibliai idézetgyűjtemény. Benne a teljes hit- és erkölcs-tant megtaláljuk, mindazt, amit református embernek hinni és tudnia kell. Különösen ma, amikor konfirmációs gyermekeknek nem tudunk Bibliát adni, ezt az ügyesen és jól összeállított kis könyvet melegen ajánljuk egyéb missziói céloknál is.

Dr. Hegyaljai Kiss Géza: „Árpád-terti könyvtár“ címén a folyó évben a következő prédikációit adta ki füzet alakjában:

Jobban, mint érdemeltük! Óéyi beszéd.

Imádságok távollévőkért.

Jób sorsa. I. rész.

Jób sorsa. II. rész.

Bethlehem csillaga. I. rész.

Bethlehem csillaga. II. rész.

A tisztá jövedelem az Árpád-terti lelképásztori hivatal és lakás újjáépítését szolgálja.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

EMLEKEZTETŐ

Jogegység ügyében beterjesztendő jelentések határideje június 30. és december 31. A december 31-ről nem érkezett eszperesi jelentéseket még nemleges formában is be kell terjeszteni a püspöki hivatalhoz.

Lelkészi törzkönyvi lapot az érte járó díj postautalványon való beküldésével kell kérni a püspöki hivataltól. Az utalvány szelvényén jelendő, hogy a törzkönyvi kivonatot hova kell küldeni. A kiállításért járó pecsétdíj a mindenkor ajánlott levél kétszeres díja, ezidőszent 60 millió P.

Iskolai pecsétdíj szintén postautalványon, esetleg helyegben vagy készpénzben a kérvényhez csatolva küldendő. Ez a pecsétdíj az egyszeres ajánlott levél díja, ezidőszent 30 millió P.

Postaköltségre válaszbélyeget kérünk, mivel annak nagymérvű emelkedését megelőző bevételi hiányában a hivatal fedezni nem tudja.

Kézbesítési díj a postautalvány és csomagok feladása alkalmával a feladó által külön lerovandó, hogy ezzel a püspöki hivatal az utalványok és csomagok kézbesítése alkalmával külön meg ne terheltesse.

A Tiszántúli Református Egyházkerület Püspöki Hivatala.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

973—1946. szám.

TÁRGY: Fasisztaszellemű könyvek beszoállítására.

KÖRLEVÉL
a nagytiszteletű esperes urakhoz, a közép- és középtokú iskolák igazgatóságaihoz.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr folyó évi április hó 27-én 48.670—1946. III. ü. o. szám alatt a fasisztaszellemű könyvek beszoállítására tárgyában rendeletet adott ki a közvetlen felügyelete alatt álló közoktatási hatóságokhoz.

A rendelet alábbi másolatát szíves tudomásul és hasonló intézkedés végett azzal a felhívással adom ki, hogy a fasisztaszellemű sajtótermékek újabb jegyzéke alap-

ján kiselejtezett könyvek számáról, a beszoállítás helyéről és idejéről, valamint a beszoállított sajtótermékek további sorsáról készítenél összeoglaló tájékoztatás eredeti példányát a miniszteri rendelet számára hivatkozással hivatalom útján a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz, másolati példányát pedig az Egyetemes Konventhez beterjeszteni sziveskedjenek.

„Másolat.

Magyar vallás- és közoktatásügyi miniszterium. 48.670—1946. III. ü. o. szám. Tárgy: Fasisztaszellemű könyvek beszoállítására. A magyar miniszterelnökség sajtóosztályának kiadásában megjelent (felelős kiadó Faust Imre) fasiszta, szovjetellenes és antikomunistikus sajtótermékek III. számú jegyzékét egyidejűleg megküldöttem. Nyomatékosan felhívom Címét, hogy a hivatali, intézeti és iskolai könyvtárakban a III. sz. jegyzékben foglalt művek kiselejtezését, összeállítását és beszoállítását haladéktalanul hajtassa végre. A fasisztaszellemű sajtótermékek újabb jegyzéke alapján kiselejtezett könyvek számáról, a beszoállítás helyéről és idejéről, valamint a beszoállított sajtótermékek további sorsáról összeoglaló jelentést terjeszsen fel hozzám legkésőbb folyó évi május hó 20-ig. Budapest, 1946. április 27. A miniszter rendeletéből: Dr. Kemény Gábor sk., ügyosztályvezető.

1214—1946. szám.

TÁRGY: Könyörgés a békeért.

KÖRLEVÉL
a kebelbeli lelképásztorokhoz és presbiteriumokhoz.

Teljes szövegében közlésem az Egyházak Világtanácsának (oikumenikus mozgalom, amely az összes szentháromság hívó protestáns és görög keleti egyházakra kiterjed) február végén Genfben tartott összejövetelén kiadott üzenetét a világ keresztyéneinek és a föld hatalmasságaihoz:

„A világ ma élet és halál mesgyén áll. Az emberiségnek egy jobb világra irányuló reménye nem teljesült. Milliók élnek elvisehelhetetlen szenvedések között. A nemzetek tehetetleneknek látszanak arra, hogy a nemzetközi rend döntő kérdéseit megoldják. Az egész emberiség roppant terhet hordoz.

Ezzel a válsággal mi, mint keresztyének, nézünk szembe, akiknek lelkiismerete fájdalmasan gyötördik. A kegyelmes Isten mégis csak reánk bízta az ő Igéjének szolgálatát és ezt az ígét kötelesek vagyunk hirdetni. Az emberiség a halál útján jár, mert engedetlen Isten akaratával szemben. Minden megújulás a bűnbánattól függ, attól, hogy saját utunkról Isten útjára térjünk. A végső döntésre hívja fel az embereket Isten. „Az életet és a halált adtam előtökbe, válaszdot azért az életet.“

A háborút az önző emberi akarat hozta létre és létrehozta az emberek tragikus tehetetlensége abban, hogy összeütöközésükben az igazi megoldást megtalálják. Kérjük Isten, hogy az Egyesült Nemzetek az élet útját válasszák és a háború ostromától szabadítsák meg a jövendő nemzedékeket. De az idő rövidre van szabva. Az ember győzelme, amellyel az atomenergiákat felhasználja, egyúttal az ember elpusztításával fenyeget. Ha csak az egész lelkület meg nem változik az emberiségnek, civilizációnk elpusztul.

Egy látszatbete kevéssel jobb, mint maga a háború. Semmiféle béke nem tartós, ha nem igaz lelki alapokra építették fel. Hívunk minden jóakarátú embert és mindenkit, aki lelki értékekben és erőben hisz, dolgozzunk együtt az emberiségért és az igazság érvényesüléséért.

Minden nemzet Isten ítélete alatt áll. A levert nemzeteknek félelmetes megtorlásban van részük. De megelégedésüknek forrásai sajátmagukban vannak; ha Isten felé fordulnak és azokra hallgatnak, kik a legsötétebb napokban is szembenálltak a gonoszság erőivel, a világ népeinek közösségében még elfoglalhatják az őket megillető helyet. A győzelmes nemzetek is nagyon sokat szenvedtek, de az ő győzelmük Isten előtti új felelősséget jelent. Az igazságot az irgalommal együtt kell gyakorolniuk. Ha előbbi ellenségeikkel szemben a bosszúállás útját követik, ha megfosztják őket az életre szükséges dolgoktól, ha népeiket tömegesen üzik ki, vagy más ilyen módszerekkel, csak új pusztulást idéznek fel. A nemzetek közötti viszonyoknak újra kell kezdődnie. Minden népek megvan a helye Istennek az emberiségre vonatkozó tervében, de a nemzeti egoizmus vétkézik Isten ellen, aki minden népeknek, kiesinyeknek és nagyoknak egyformán teremtő Ura. Egyetlen nemzet sem tudja megvalósítani Istennek reá vonatkozó szándékait, ha nem válaszol Isten felszólítására, amellyel teljes együttműködésre, testvéri közösségre hívja más népekkel, mint egy nagy család tagjaival együtt. A társadalmi és a nemzetközi elrendezkedés között kölcsönös összefüggés van.

Míndezért különösen az öt nagyhatalom kormányához fordulunk, érezzék át a világ iránti felelősségüket. A háborúban a győzelmet erők egyesítésével érték el. Kérjük őket, hogy minden erőiket egyesítsék most arra a közös célra, hogy az igazság érvényesüljön, a nyomorúság enyhüljön és szabad népek világközössége

előrehaladjon. Ha nem fordulnak el az eddig követett úttól, ha a pusztá hatalomba vetik bizalmukat, ha nem engedelmessékednek az igazság és szeretet isteni törvényének, akkor a pusztulás és halál útját követik. „Az életet és a halált adtam előtökbe, válaszdot azért az életet.“

Különleges kötelesség hárul az egyházakra, hogy az élet útján előre segítsék a népeket. A keresztyéneknek hivatása, hogy a világ világossága és a föld sója legyenek. Nekik adatott a megbékítés szolgálatára. Az ő felelősségük bizonyoságot tenni szóval és tettel arról, hogy Istennek törvénye Krisztus szerelmében töltetik be. Hívjuk Krisztus minden követőjét, tegyenek meg minden tőlük telhető, hogy segítsék azokat, akik a jelen idők irtózatos szükségéi és szenvedései között élnek és küzdenek egy jobb világról, amely az ember jogait teljesen elismeri és oltalmazza. Az a hitünk, hogy erősebb egyházak továbbra is segíteni fogják a felszabadított és szenvedő országokban élő egyházakat és hogy mindnyájan mindig hathatósabban támogatják az egyház világmisszióját. Határolásunk sűrűtjük, hogy mindnyájan szüntelenül könyörögjünk bűnbocsánatért, egyességért és az emberek közötti igazi testvériségért.

Mi magunk hálával köszönjük meg Istennek a Krisztusban megtalált egyetemes testvéri közösséget. A háború évei alatt ez a közösség kiszélesült és elmélyült és Isten kegyelme által újból megismertük, hogy az ő szentegyházának egyetemes közösségében megerősít bennünket. Örvendezünk azon, hogy ezeknek az esztendőknél próbáltatásai után ismét összejöhetünk és a szívünk megléphetett egymás iránt Krisztusban való szeretettel. Bizonyoságot teszünk arról, hogy a háború utáni ebben az első találkozásban azt a Krisztusban való egységet és testvériséget találtuk meg és munkáljuk tovább, amelyik túlszárnyal minden köztünk lévő különbséget. Boldogok és hálásak vagyunk ezért a tapasztalásért és az egész emberiség számára a reményesség jéjét látjuk ebben, Isten akaratának titkát ebben mutatta meg nekünk, hogy az időknek teljességében ő hatalmas arra, hogy Krisztusban mindenek egyé tegyen. Ő a mi békeességünk. Őbenne van az emberiség élete. „Az életet és a halált adtam előtökbe, válaszdot azért az életet.“

Kérem és meghagyom, hogy ez a mélyen megrendítő üzenet a kézhezvételétől számított legközelebbi, vagy egyik legközelebbi vasárnap délelőtti istentiszteleten teljes szövegében olvassassék fel úgy, hogy az ígértedés is vele kapcsolódjék. Kérem és meghagyom továbbá, hogy nemcsak ezen az istentiszteleten, hanem mostantól fogva a békekötésig legalább minden vasárnap délelőtti istentiszteleten a záró imádságban tételesen buzdó könyörgések a valódi békéért és annak áldásaiért. Nemzetünk s vele együtt egyházunk földi sorsa a békekötéssel valószínűleg hosszú időkre dől el a ránkövetkező hetekben vagy hónapokban. A politika és a diplomácia asztalához nagyon kevés magyar testvérünk ülhet le, de Krisztus minden magyarjának szabad az útja a Kegelem számára, ahol az Atya ígéréteiben, a Fiú vérében és a Szentlélek szószólásában bízva, szakadatlanul esedezhetünk, hogy népünk és egyházunk ne próbáltassék immár feljebb, miíntsem elszenvedhetné s hogy földi sorsunk intézőit vegye hatalmába az igazság és a szeretet Lelke. Ebből együttal az is következik, hogy a békéért való könyörgéseinkben és a békeről szóló ígértedéseinkben mindenféle politikai természetű nyilatkozatot vagy célzást lelkismeretesen kerülni kell. „Ne legyen bizodalmatok földi fejedelmekben, egy emberbe se bízatok, kibén segítség nincsen! Mihelyt lelke kimégyen, menten hamuvá leszen. Minden dolga és szándéka elvész azon nap véle. Boldog, akinek oltalma a Jákóbnak Istene. Akinek mindenekben reményessége az Isten“ (CXLVI. zsoltár).

1482—1946. szám.

KÖRLEVÉL
a nagytiszteletű esperes és lelképásztor urakhoz.

Tudomásulvétel és mihezertartás végett közlöm a folyó évi április 25-én tartott egyházkerületi közgyűlés következő határozatait:

36—1946. sz. A báró Vay László lemondásával megüresedett egyházkerületi főgondnoki tisztségére a közgyűlés a szavazást június 15-i határidővel elrendelte.

51—1946. sz. Az egyházkerületi közgyűlés felhívja a kebelbeli egyházmegyét arra, hogy az egyházközösségek szavazásainak újabb megállapítására vonatkozó javaslatokat október 1-ig terjesszék fel a püspöki hivatalhoz.

63—1946. sz. A kebelbeli egyházmegyét felhívja az egyházkerületi közgyűlés, hogy a minősített lelképásztori állások kijelölésére vonatkozó javaslatokat október 1-ig terjesszék fel a püspöki hivatalhoz.

75a—1946. sz. Egyházkerületi közgyűlés kiküldött bizottságának tájékoztató javaslata alapján megállapítja, hogy az egyházkerület lecsökkentett személyi és dologi szükségletei mellett is azoknak egy teljes költségvetési évi fedezetére legalább 300 adópengő lélekszámszerinti közigazgatási járuléki megállapítására és beszédére volna szüksége. Arravaló tekintettel azonban, hogy a költségvetési

év egy része már letelt és az egyházkerületi közigazgatás költségeihez hozzájárulás címén némi államségelyre egyelőre továbbra is talán számítani lehet, az 1946. évre a közigazgatási járuléki mértékét lélekszám szerint 200 adópengőben állapítja meg.

75d—1946. sz. Egyházkerületi közgyűlés a Debreceni Protestáns Lap fél-évi előfizetési díját (1946 december 31-ig) 15,000 adópengőben állapítja meg, úgy, hogy az előfizetési díj annak postáraadásával, vagy a közvetlen átadással tekintetik kifizetettnek.

1512—1946. szám.

TÁRGY: Illetékek felemelése.

KÖRLEVÉL.
Tudomásulvétel és alkalmazkodás céljából közlöm az érdekeltekkel, hogy a Magyar Közlöny f. év április 25-én megjelent 93. számában közzétett 4430—1946. M. E. sz. rendelet szerint az illetékek 1946 május 1-től kezdődőleg újból felemeltettek. Ennek egyes, gyakrabban előforduló ügyekben megállapított új tétéleit az alábbiakban közlöm:

Okiratok első példánya	10,000 adópengő
Okiratok másodpéldánya	5,000 "
Bizonyítvány	5,000 "
Anyakönyvi kivonat	5,000 "
Iskolai bizonyítvány	1,000 "
Érettségi bizonyítvány	5,000 "
Lelkészi oklevél	50,000 "
Másolat, kivonat	10,000 "
Közigazgatási beadvány	10,000 "
Felzet	2,000 "
Melléklet	2,000 "
Iskolai beadvány	1,000 "

1518—1946. szám.

TÁRGY: Óráközi szünet.

KÖRLEVÉL
a közép- és középtokú iskolák igazgatóságaihoz.

A szegedi tankerületi főigazgató úr az óráközi szünet tárgyában a közvetlen rendelkezése alatt álló közép- és középtokú iskolák igazgatóihoz 4200/1945—46. sz. a. a következő rendeletet intézte: „Megtörtént esetekből arra kell következtetnem, hogy a Rendtartásoknak az óráközi szünetre vonatkozó rendelkezéseit az iskolákban oly lazán és nevelő hatás, továbbá felügyelet híjával alkalmazták, ami a tanulók részéről az iskola rendjébe ütőköző, fegyelmi vétséget elkövető magatartást vált ki. Tankerületem egyik iskolájában az óráközi szünetben az osztályteremben felügyelet nélkül magukra hagyott tanulók gyerekes csínyből és játékból egy társukat életveszélynek kitéve, a térképészinnorral úgy fojtogatták, hogy az „akasztási játék“ végzetessé is válhatott volna. Másutt a nyitott ablakon kiköpködtek. Egy épületben elhelyezett fiú- és leányiskolában az iskolalátogató szemelattára fordult elő fiúk között megboacsátható, de fiúk és leányok között semmiképpen sem megengedhető játékos bizalmaskodás.

Ily fegyelmi vétségeknek a megelőzése céljából nyomatékosan felhívom igazgató úr (úrnő) figyelmét a következőkre: „Az óráközi szünetet a tanulók üdülésére és az osztályterem szellőztetésére kell felhasználni. Ezért a tanulók a szünet alatt osztálytermükből kivonulnak. A kivonulás úgy történjék, hogy az óra végén a tanulók tiszteletük jeléül felállanak a padban és a tanár rendelkezésére fegyelmezett rendben elhagyják a termet. A tanár utolsó órák megkezdésére felügyelet biztosítása végett. Az óráközi szünetben, amikor az osztályterem szellőztetésre gondosan kinyitották az ablakot, az osztályteremben senki nem tartózkodhatik.

A tanulók az óráközi szünetekben sem hagyhatók kellő tanári felügyelet nélkül. A felügyelő kötelesség teljesítése alól a tanári testület egyik tagja sem vonhatja ki magát. Az igazgatóknak ki kell jelölni azokat a tanárokat, akik a tanítás megkezdése előtt és óráközi szünetekben az épület különböző helyein (folyosókon, udvaron, játszótéren stb.) felügyelnek. A felügyeleti rendet a tanári szobában ki kell függeszteni. Cél szerű az önévelés alkalmát nyújtva, ha a tanulók maguk is résztvesznek az óráközi felügyeletben (felügyelő csoportok alakítása útján) s így a felügyelő tanároknak segítségére vannak.

A Rendtartások megszabják a tanár feladatát a nevelés és az oktatás terén. A tanár kötelessége, hogy óráit pontosan megtartsa, azért az órára való becsengetés alkalmával azonnal meg kell jelennie az osztályteremben ahol a tanulók már csendben, rendetlenkedés nélkül várakoznak reá. Az óráközi szünetben felügyelő tanárok gondoskodjanak arról is, hogy az egyes osztályok tanulói a helyi körülményeknek megfelelő rendben vonuljanak be a becsengetéskor azonnal az osztályterembe. Gimnáziumi rendtart. 11. § 2. és 4. pontjára külön is felhívom az Igazgatók figyelmét. A vonatkozó rendelkezések értelmeszerűen a fiúgimnáziumba járó nyilvános leánytanulókra is vonatkoznak.

A Rendtartások vonatkozó intézkedéseinek kötelességteljesítő és lelkiismeretes megtartásával biztosítható, hogy az iskola rendjébe ütőköző fegyelmi vétségek ilyen módon megelőzhetőek.

Az előfordult esetek elkerülése végett, fegyelmi felelősség terhe mellett, felhívom a tanári testületek tagjait, hogy a legpontosabban tegyenek eleget az órákózi felügyeletre vonatkozó rendelkezéseknek, igazgató úr (úrnő) pedig gyakoroljon szigorú ellenőrzést.

Felhívom valamennyi közép- és középiskolák igazgatóit, hogy a főigazgató úrnak az órákózi szünet tárgyában kiadott rendeletében megállapított órákózi rendet — ha még meg nem történt volna — vezessék be és megtartására éber gondnal örködjenek.

1562—1946. szám.

TÁRGY: Épitmények igénybevételeiből származó költségek megállapítása.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteltű esperes urakhoz és valamennyi tanintézet igazgatóságához.

A magyar vallás- és közoktatásügyi minisztérium 38.921—1946. XII. szám alatt valamennyi OM. szervnek, Tankerületi Főigazgatónak, Tanfelügyelőnek, valamennyi Egyházi Főhatóságnak, valamennyi férfi- és női Szerzetesrend Főnökének a következő leiratot, illetve rendeletet küldte meg:

„A külügyminiszter úr a fegyverszüneti egyezményből folyó kötelezettségek végrehajtásának megállapítása során adatokat óhajt szerezni arra vonatkozóan, hogy a fegyverszüneti egyezmény 3. §-án alapuló igénybevételeiből az egyes épülettulajdonosokra milyen terhek hárultak.

Felkérem (felhívom) tehát, jelentse be sürgősen, hogy a főhatósága (hatósága) alá tartozó intézmények épületeinek az orosz hadsereg parancsnokságai, csapatjai stb. elszállásolására történt igénybevétele mily összegű költséggel járt. Ki kell mutatni:

1. az igénybevételekkel kapcsolatos kiadásokat (villany, gáz, vízdíj),
 2. az igénybevételek következtében az intézetek másol való elhelyezésével kapcsolatos kiadásokat,
 3. az igénybevételek következtében keletkezett rongálások helyreállítási költségeit.
- Az adatgyűjtés független a legutóbbi háborús események következtében a kisvagyomban beállott károk adatainak statisztikai felvételétől (Köznevelés 1945. évf. 10. szám 69.000—1945. X. VKM. és 84.347—1945. X. VKM. sz.), de az akkor bejelentett adatok részben felhasználhatók. Ugyancsak felhasználhatók legálább részben az épületkárok bejelentésével kapcsolatos adatgyűjtések és végül az igénybevételek felszabadulásakor követendő eljárás szabályozó 13.373/1946. X., valamint 33.339—1946. XII. a. számú rendeleteimben foglaltak. Felkérem (felhívom), hogy az összeállítás tételként a rendelkezésre álló adatokból a multra nézve egy kimutatásba foglalva a lehető legsürgősebben, a jövőben pedig esetenként megtenni sziveskedjék. A kimutatások, bejelentések a vezetésem alatt álló minisztérium XII/a. fegyverszüneti osztályának (Budapest, V., gróf Klebelsberg Kuno-u. 16. IV. 24.) küldendők.

Felhívom az esperes urakat, hogy a kívánt kimutatást egyházmegyéjükéről, az igazgatóságok pedig a vezetésük alatt álló intézetekről hivatalomhoz sürgősen terjesszék be.

1582—1946. szám.

TÁRGY: Átiratok a Szövetséges Ellenőrző Bizottsághoz.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteltű esperes urakhoz és valamennyi tanintézet igazgatóságához.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr folyó évi május 2-án kelt 52.171—1946. V. sz. rendeletére tudomás, mihez tartás és további eljárás végett közlöm az alábbiakat:

A Szövetséges Ellenőrző Bizottság vármegyei meghatalmazottainak, valamint a katonai parancsnokságoknak szóló átiratokat csak a Szövetséges Ellenőrző Bizottság útján lehet előterjeszteni. Az átiratokat az alárendelt hatóságok és iskolák vezetői továbbítás céljából a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz terjesszék fel. Debrecen, 1946 május 8.

Révész Imre
püspök.

HALOTTAINK

Dr. Cseh Barnabás feleségével és nevelt leányával 1945 március 28. napján Rohoncon (Burgerland) bombatámadás áldozata lett s ott temették el mindhárman. Az elhunyt Dr. Cseh Barnabás Cseh Zoltán fényeslakai lelképásztor és Porzolt Iona fia, Cseh Andor tábori lelkész bátyja, aki 34 éves korában már magas pozíciót töltött be. Halála gyászba börtölte a Cseh és Porzolt ároni családokat.

Balla Zsigmond népiszkolai igazgató, a körösladányi református egyházközség kántor-tanítója 60 éves korában április 13-án Budapesten meghalt. 41 évi kántor-tanítói működéséből 25 évet töltött a körösladányi egyházközség szolgálatában. „Boldogok a halottak, akik az Urban halnak meg.”

HÍREK

Az április 25-i egyházkerületi közgyűlést megelőzőleg április 23-án esperesi, egyházmegyei gondnoki és tanácsbírói értekezlet, április 24-én pedig a közgyűlésre már megérkezett alkotó tagok bevonásával szélesebb körű értekezlet volt. Ezen és az egyházkerületi közgyűlés napján az összes jelenlévő közgyűlési tagok részvételével tartott értekezleten történt állásfoglalás a báró Vay László lemondásával megüresedett egyházkerületi főgondnoki tisztségre jelölés kérdésében. Egyhangúlag Dr. Szentpéteri Kun Béla egyházmegyei gondnok személyében történt a megállapodás.

A közgyűlést Révész Imre püspök igehirdetése nyitotta meg. Főbb tárgyai a következők voltak:

A püspöki időszak jelentéssel kapcsolatosan az egyházkerületi közgyűlés felirattal fordult a Magyar Köztársaság Kormányához; a megüresedett egyházkerületi főgondnoki tisztségre a szavazást június 15-i határidővel elrendelte; a szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve alapján tudomásul vette, hogy lelkészi tanácsbíróvá Karácsony András békési és Porzolt Ferenc dombrádi lelképásztor, egyházkerületi lelkészi jegyzővé pedig Varga Károly nyírbátori lelképásztor választott meg. Futó András püspöki titkárnak nyugdíjazása következtében július 1-től történő lemondását tudomásul vette a közgyűlés, teljes elismerését és megbecsülését fejezve ki a megérdemelt nyugalmába távozó hűséges sáfár iránt s helyére július 1-től kezdődő hatállyal megválasztotta püspöki titkárrá Szabó Gábor püspöki irodatisztet. Ugyanakkor Dienes József püspöki fogalmazót püspöki tanácsossá léptette elő. Gondoskodott a közgyűlés az egyházkerületi bizottságok újalakításáról, megválasztotta az 1946—48. ciklusra a konventi tagokat. Kiemelkedő jelentősége volt az egyházi megújulás kérdése tárgyalásának, amely nagyon termékeny megbeszélést eredményezett, a vonatkozó határozatot lapunk más helyén teljes egészében közöljük. Több közgazdasági és iskolai ügynek a megtárgyalása után, amelyek közül fontosabb volt az egyházkerület és a Kollégium pénzügyi kérdéseiben kiküldött bizottság jelentése és javaslata, az egyházkerületi közgyűlés a kerületi és kollégiumi tiszteletdíjakat törölte. A püspöki hivatal két irodatisztit és az egyházkerület és a Kollégium gazdasági hivatala egy pénztárfelügyelő állását megszüntette. A közgyűlés a késő délutáni órákban ért véget. Április 26-án az egyházkerületi bíróság ülésezett.

Vallásánárképesítő vizsgálatok. A dumamelléki református egyházkerület vallásánárképesítő bizottsága 1946 május hó 27. 28 s 29-én vallásánárképesítő vizsgálatokat tart Budapesten a Theológiai (IX., Ráday-u. 28). A szabályzatban előírt okmányokkal felszerelt folyamodványt a bizottság elnökhöz címezve május hó 10-ig kell benyújtani a Theologia igazgatójához. Ugyanitt kell lefizetni a vizsgálat díját is, 76.000 adópengőt, a vizsgálat napján, május 27-i értékben. A vallásánárképesítő vizsgálat tételét a szabályzatban előírt módon, egy héttel előbb tudatja az igazgatóság a jelöltekkel.

A lelkészi bizonyítványok másolatának kiállítása s az eredetiek érvénytelenítése körül való eljárás díját a Konvent elnöksége 20.000 (Húszezer) adópengőben állapította meg. Minden okmány után tehát 20.000 adópengőnek megfelelő összeg fizetendő be az „Országos Református Lelkészi Nyugdíjintézet, Budapest, 39.321” postatakarékpénztári csekk számla javára.

Az Országos Református Szeretetszövetség központi irodája a konventi székébe költözött. Címe: Budapest, XIV., Abonyi-u. 21. sz.

P. Tóth Lajos, volt szolyvai lelkész a Konvent elnöksége konventi missziói lelkészé nevezte ki és szolgálatára az Országos Református Szeretetszövetséghez osztotta be.

Hajdúnánás egyházközséget és az ottani gimnáziumot látogatta meg a püspök április 6. és 7. napján.

A debreceni Protestáns Lap előfizetése június—december hónapokra 15.000 adópengőnek megfelelő összeg példányszámoként. Azok, akik a januárban megírt hivatott 5000 pengőt nem fizették be akkor, helyette 5000 adópengőnek megfelelő összeget, a később meghirdetett 200.000 pengőt akkor nem fizették be, helyette 10.000 adópengőnek megfelelő összeget fizessenek be. A jövő számban a hátralékosokat közölni fogjuk, mert a külön kiértesítést portóköltéséig nem akarjuk az érdekelteket megterhelni.

Adományok a Debreceni Protestáns Lapra. Április 15-től lapzártáig a következő adományokat kaptuk az előfizetésen felül: Kék 500.000 P, Kokad 3.000.000 P, Fehérgyarmat 1.500.000 P, Mezöhegyes 12.000.000 P, összesen 17.000.000 P. Ha az összeg kevés, a jóakaratot a református sajtó és közéletből Lapunk iránt ezúton köszönjük meg. A feladóvevényen kérjük jelezni, hogy „Adomány a Debreceni Protestáns Lap fenntartására”.

A debreceni lelkészözegek részére a márciusi számunkban közölt kimutatásban tévedés történt. Nem a „balkányi segédlelkész”, hanem helyesen „Balkány egyházközség s lelképásztor” küldött 100.000 P-t.

Használt palástot keresek megvételre, vagy esérébe természetbeniért. Lelkészi Hivatal, Magyarhomorog, Bihar megye.

Dr. Nánássy Andor választotta meg egyházmegyei gondnokká a közép-szabolcsi egyházmegye. Beiktatása Nyíregyházán április 11-én volt, ahol a püspök is megjelent.

Lelkészi oklevelek érvénytelenítése: Az Egyetemes Konvent elnöksége a háborús körülmények következtében eltűnt vagy megsemmisült következő lelkészi eredeti okleveleket érvénytelenítette s a másolatok kiállítására az engedélyt megadta: Kézy György mészalkai lelképásztor 1938 szeptember 17-én Debrecenben kelt I. és ugyanott 1940 október 12-én kelt II. lelkészi oklevelét. — Szabó Dezső tiszassai lelképásztor 1927 szeptember 29-én Debrecenben kelt I. és ugyanott 1929 szeptember 28-án kelt II. lelkészi oklevelét. — Körtvölgyessy László balsai lelképásztor 1936 szeptember 26-án Debrecenben kelt I. és ugyanott 1940 február 22-én kelt II. lelkészi oklevelét. — Cseh Andor tábori lelkész 1936 szeptember 26-án Debrecenben kelt I. és ugyanott 1938 szeptember 24-én kelt II. lelkészi oklevelét.

Debrecen tanyavilága ifjúsága Mézeshegyen Bánk, Pac és a környező tanyák ifjúsága számára nagy érdeklődéssel kísért konferenciát tartott. A konferenciára Debrecen városi ifjúsága is kiment nagy számmal. Előadást tartottak: Dr. Simon Boldizsár, a debreceni KIE vezetője, Sallai János, Balla Lajos KIE-tagok és Tamás Ferenc egyházker. missziói lelkész.

Szolnokon március 27—28. napjain lelkészi konferencia volt. A konferencián a kecskeméti és a hevesnagykunvári egyházmegye lelkészei vettek részt. Előadást tartottak: Bereczky Albert, Szabó Imre, Farkas József, Fekete Sándor budapesti, Kovács Bálint kecskeméti, Gaál István, Papp Béla, Dr. Tóth Dezső és Tamás Ferenc lelképásztorok.

A debreceni református gimnáziumban március 29—31. napjain csendes napok voltak.

Dr. Szentpéteri Kun Béla professzornak az Emlékkönyvet az egyetem Rectora, Dr. Erdős Károly március 16-án nyújtotta át a helybenlakó szerzők jelenlétében.

A szabad egyház szabad államban előadássorozat a Kollégium Oratóriumában április 28-án, május 5-én és május 12-én a mult számban meghirdetett program szerint igen nagy érdeklődés mellett megtartott.

Ratkay László gyulai lelképásztor választotta meg a gyulai presbitérium a Kustár Dániel nyugalmobanulásával megüresedett vallásoktató-lelkészi állásra.

Dr. Csikész Tibor nagyváradai vallásánárképesítő bizottság elnöke a kisújszállási presbitérium a Nagy László halálával megüresedett vallásoktató-lelkészi állásra.

Farkas László nyíregyházi vallásoktató-lelkész és Munkácsi György nyíregyházi lelképásztor állásukat eleserítették.

A debreceni egyházrészeknek önálló egyházközségekké alakulása és egyházmegyévé szerveződése folyamatban van s előreláthatólag még ez év folyamán be is fejeződik.

A debreceni egyházközség presbitériuma május 3-án tartott ülésén az egyházi adózás eddigi rendszerének ideiglenes megszüntetését mondotta ki. Az egyházközség a jövőben a hívek által önként megajánlott és az egyházrészek segítségével hónapról-hónapra begyűjtendő egyházközségi fenntartási járulékból kívánja magát fenntartani.

Szívesen eserelnék városi, külsővárosi, városközeli falusi lelképásztorral, aki készséggel eljönne egy 3500 lelkes gyülekezet vezetésére, amelyik gyülekezet városközében, fővonaltól, közvilágítással, vasútállomással, modern kényelemmel (villany, orvos, patika, posta, betonjárda) rendelkezésre áll, s amely egyházközségnek lelkészi javadalma elsősorlatyának mondható (67 kat. hold szántó, 33 q búza, 16 q zab, 150 q tüzifa, lakás, melléképületekkel, nagy kerttel, 20 fogeljeltemény, adókat egyház fizeti, adósságtether nincs stb.). Kizárólag lelki okok miatt távozom. Anyagilag és erkölcsileg teljesen megfelelő cserét akarok. Főleg: Szatmár, Szabolcs, Debrecen külsőség, Miskolc-vagy Pest-körmények, s Dunántúl megfelelő gyülekezetekre gondolok. Gyümölcskert, folyóvíz jó, ha van. Ajánlatokat: Bihar-keresztes, Református Lelkészi Hivatal címre kérek.

Magyar, fekete zsinóros ruhát, teljesen új, természetbeniért cseréltek, 166 cm termetre való. Lelkészeknek igen megfelelő. Péntek anyakönyvvezető, Debrecen.

Dr. Juhász Nagy Sándor

Lapunk végső záratakor vesszük a mindnyájunkat mélyen megrendítő hírt, amelyet most már csak ebben a formában tudunk olvasóinknak szomorú tudomására juttatni: Dr. Juhász Nagy Sándor ny. igazságügyminiszter, a debreceni egyetem ny. r. tanára, egyházkerületünk tanácsbírája és világi főjegyzője folyó hó 10-én 63 éves korában az Úrhoz költözött. Súlyos betegségében műtétnek vetette magát alá, amely a legjobb eredménnyel bízott, néhánynapos lábadozás után szívgyengeség vitte el. Annak a veszteségnek méltatására, amely isten e választott szolgájának hazaköltözése által a debreceni egyházat, egyházkerületünket, országos egyházunkat és az egész magyar közéletet érte, bővebben vissza kell térni, hogy megemlékezésünk csak némiképpen is méltó lehessen az ő személyiségéhez és munkásságához. Most be kell érniünk azzal, hogy esőndesen megerező könyvekkel mondjuk: Az Úr adta, az Úr vette el, az Úrnak neve legyen érette mindörökké áldott! A fekete nagy úrba, amelyet távozása szívünkben s egész magyar és református életünkben maga után hagy, sajnó és meggyötört szívvel nézünk s alig felmérhető földi veszteségünkben egyetlen fő-fő nyereségünk, az Úr Jézus Krisztus kezébe fogozunk. Özveggye, Kótaji Klára úrasszony, a debreceni Dócezi-intézet közseretben állott volt tanárnője és két kis árva fia iránt testvéri imádságaink és szerető szolgálatkésztségünk odaadó teljessége szálljon mennyei Atyánk elé.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17., Püspöki Hivatal) kell beküldeni.

Hirdetési díj szavanként 100— adópengő, mely millióra kikerekítve a Debreceni Protestáns Lap 43.916. számú csekk számláján küldendő be.

Mivel a lap egyelőre csak havonként, a hó 15. napján jelenik meg, ennek figyelembevételét és a pályázatok határidejének ennek megfelelő kitűzését kérjük.

Földes református egyházközsége 21 napi határidővel pályázatot hirdet VII. számú tanítói állásra. Fizetés, köteleesség törvényszerű.

Kötegyán református népiszkolájához II. számú állásra férfiaknak pályázatot 21 napi határidővel. Lakás, búza, árpa, föld: 44 értékegység. Lelképásztor, kántor helyettesítése, belmissziói munka. Kántori oklevél szükséges. Iskolaszék.

A nyíregyházi református egyházközség pályázatot hirdet 21 napi határidővel tanítói állásra. Helyben lakó állami tanító helyettesít.

Ramoskaháza református egyházközsége pályázatot hirdet a II. sz. tanítói állásra. Fizetés törvényszerű. Férfiak, nők pályázhatnak. Határidő május 21.

Jó református családdal emenne 16 éves fiú unokájával a háztartás minden teendőjéhez értő 57 éves nőtestvérünk, ki nem annyira magas fizetést kér, mint inkább arra vágyik, hogy unokájával családtagnak tekintessék, kinek középiskolai nevelését folytathassa. Megereső hívásokát öv. Burjáné, Balmazújváros, Árpád-u. 2 címre kér.

A hosszúpályi lelképásztor cserélni óhajt olyan lelképásztorral, akinek szolgálati helyén, vagy ahhoz közel gimnázium van. A lelkészi állás jövedelme elsőrendű.

Megrongált tornyok

fedését és javítását, festését, auyaggal és anyag nélkül bárhol vállalom:

Hívásra leutazom KATHY IMRE

torony-bádogos

DEBRECEN, MIKLÓS-UTCA 28. SZ.

Megjelent

a „DEBRECENI KÖNYVEK” legújabb kötete

Beszerezhető:

„Méliusz”

könyvkereskedésben

DEBRECEN, PIAC-U. 26

KISS ÁRPÁD:

Az emberi felszabadulás útja

ALAPÁRA: 14— P

a mindenkori érvényben lévő szorzószámmal Korábbi kötetek is kaphatók, kívánatra azokról jegyzéket küldünk!